

Muhulane

Õnneliku uut
kooliaastat!

Nr 9 (383)

September 2021 (mihklikuu)

Muhu leht

Avalda arvamust 10. septembrini

Suure väina püsiühenduse jaoks vajalike lisauuringute nimekirja leiab kodulehelt pysiuhendus.ee ning ettepanekuid uuringuplaanidele oodatakse **10. septembrini** e-postile info@rahandusministeerium.ee

Mihklikpäeva laad

25. septembril kell 9 – 13

Liival

Info ja kauplete
registreerimine telefonil
5037407

Elteade

Ka sel sügisel, **18. septembril** kell 10–14 toimub **KÜLASEMA SÜGISFESTIVAL-LAAT**.

Kutsume kõiki nii ostma, müüma, nautlema või püüne peal üles astuma! Selle aasta rõhu otsustamiseks aiasaadustele ja taime-müügile-vahetusele panna ka taaskasutusele.

Samuti võib juba hakata lahke pilguga aias või metsas ringi vaatama: ehk on kasvanud midagi erilist - suurt, väikest, viguriga, mis teistel ka huvitav vaadata oleks.

Traditsiooniliselt müügistavast pole, ootame vaid väikest annetust loterii tarbeks.

Täpsem teave ilmub varsti FBs ja valla kodulehel.

Samuti võib lisa küsida telefonil 5537 225 (Mall)

Külasema seltsing

Rahvusvaheline noorsootöö keset pandeemiat

16.–22. augustini oli noortekeskuses sagimist keskmisest rohkem. Nimelt toimus Muhus noortevahetus, kus osalesid noored Horvaatiast, Eestist ja Lätist. 18 noort koos juhendajatega tegelesid nädal aega enda jaoks oluliste teemadega läbi muusika.

Idee noortevahetuse korraldamiseks idanes juba 2019. aasta sügisel. Eelmise aasta veebruaris sai kirjutatud partneritega Soomest ja Lätist Erasmus+ programmi rahatootlus. Poole tootluse pealt lisan-

dus ka noorteorganisatsioon Horvaatiast. Kõik teavad, mis eelmise aasta märtsis juhtus, ja kui mitu kuud hiljem selgus, et meie taotlus sai positiivse vastuse, oli ikkagi selge, et esialgu kavandatud graafik vajab kohendamist ja lükkasime toimumise käesolevasse aastasse. Selle aasta kevadel projektiga uuesti hoolega toimetama asudes oli selge, kas nüüd või mitte midagi. 16. augusti õhtul, kui kõik osalejad edukalt Muhus olid, tundus see täielikult sürreaalne. Vahepeal oli oma

osalemisest loobunud Soome partner.

Erinevad reisimistingimused tekitasid eelarvesse uue rea - koroonatestid. Teemaks oli koroonapass, Horvaatia osalejate logistika nõuab eraldi kirjatükki. Lõpp hea, kõik hea - Muhus oldud nädalaga said osalejad arutada enesekindluse üle, salvestada muusikat, koos musitseerida, luua oma muusikale video, teha meeskonnatööd ja rõhuda enda tugevustele. Talent, mis kohapeale sõitnud oli, võttis kohati sõnatuks. Õige pea jagame muusikavideosid ka oma youtube'i kanalis. Nii mõnigi noor sai murda oma eelarvamusi, nimelt Lätist oli partneriks Läti Pimedate Ühing ja need imelised hakkajad noored ei jäänud sammugi maha teistest. Seda kogemust on sõnadesse raske panna. Soovitan kõigil noortel võimalusel kindlasti noortevahetuses ka ise osaleda.

Palju segadust on tekitanud sõna noortevahetus. Eestis saab rohkem teavet selle rahvusvahelise võimaluse kohta Erasmus+ ja Euroopa Solidaarsuskorpuse agentuurist, nende kodulehel europanoored.ee on väga hästi kõik lahti seletatud. Või tule astu noortekesse läbi. Maa-keeli öeldes on rahvusvaheline noortevahetus noorte omavaheline kohtumine, kus noored tegelevad enda jaoks oluliste teemadega. Seda ja ka meie toimunud projekti rahastatakse Euroopa Liidu haridus-, noorte- ja spordiprogrammist Erasmus+.

Liia Ots

Muhu Noortekeskuse juhataja

Osalejad meeskonnatööd harjutamas. Foto: Liia Ots.

Kuidas sakslased Saaremaad vallutasid, seda lavastab Saaremaa Sõjavara Selts Väina tammi Muhupoolses otsas Tillunire ääres **4. septembri pärastlõunal kl 14**, teavitas 31. augusti Saarte Hääl. "Lahing väinatammil 1941" tähistab 80 aastat Lääne-Eesti saarte vallutamisest Saksa vägede poolt. "Muhu saare

vallutamist alustasid sakslased 1941. aasta 14. septembril. Järgmise päeva õhtuks jõudsid Wehrmachti üksused umbes selle kohani, kus praegu asub Eemu tuulik. Sealt alustatigi 16. septembri varahommikul väinatammil vallutamist, et jõuda Saaremaale," kirjutab Saarte Hääl.

ISSN 1736-289X

9 771 736 289 007

Mariina ja Ott Rebase perre sündis 11. augustil poeg **Rafael Ako** Rebane. Siiri Alti ja Tanel Äkke perre sündis 18. augustil poeg **Aron** Äkke.

Teade

1. septembrist kuni **1. oktoobri**ni kell **16.30** on avatud **KOP-sügisvoor**. Taotlemine toimub e-keskkonna kaudu ning otseviitide mõlema meetme taotlusvormile on leitavad lehel: www.saaremaavald.ee/kop

Infopäev huvilistele on planeeritud kolmapäeval, **8. septembril** kell **15.00** veebi vahendusel. Eelnev registreerimine ei ole vajalik. Viide infopäevale on samuti leitav kodu-lehelt.

Enampakkumine

Muhu Vallavalitsus võõrandab avaliku kirjaliku enampakkumise Muhi vallale kuuluva **Raunmäe** katastriüksuse (katastritunnus 47801:004:0514, pindala 2,08 ha, sihtotstarve maatulundusmaa). Alghind **14 600 eurot**.

Tagatisraha suurus 10 % alghinnast. Kanda Muhi Vallavalitsuse Swedbank kontole nr EE782200001120228703 hiljemalt 29. september kell 23.59.

Pakkumuse esitamise tähtaeg: **30. september 2021. a kell 14.00**

Pakkumuse saab saata e-posti teel digitaalselt allkirjastatuna aadressile vald@muhi.ee, posti teel aadressil Vallamaja, Liiva küla, Muhi vald, Saare maakond või tuua kinnises ümbrikus valla kantseleisse.

Ümbrikule kirjutada märksõnaks „**Raunmäe pakkumus**“, e-postiga saates lisada märksõna teemareale.

Täiendav teave Muhi valla kodulehel www.muhi.ee

Vallavalitsuse istungitelt

11. august
Ajutiselt vabastati korraldatud jäätmeveost 1 kinnistu (2021/22 talveks).

Kinnitati avaliku ürituse toimumine - heategevuskontsert Viigi talu õues Kuivastus 15. augustil.

Otsustati liita Liiva k Konsumi, Tõnise ja Liiva kaupluse katastriüksuse üheks - Kaupluse kü (100 % ärimaa).

Otsustati muuta Tusti k Matsi ja Matsiranna kü-te piire.

Otsustati jagada Rootsivere k Aasa: Roosi ja Saare (mtm-d).

Otsustati seada sundvaldus Nurme külas Lillevälja kinnistule tehnovõrgu talumiskohustuse kehtestamiseks Elering AS kasuks.

Kooskõlastati puurkaevu asukoht:

- Kuivastu k Paju mü,
- Põitse k Kerstiku mü.

Väljastati projekteerimistingimused tehnosüsteemidega üksikelanu ehitusprojekti koostamiseks:

- Kuivastu k Paali mü,
- Tusti k Matsiranna mü.

Väljastati ehitusluba:

- Rässa k Liina mü üksikelanu püstitamiseks,
- Raugi k Männajõe mü garaaži püstitamiseks.

Väljastati kasutusluba Simiste k Laeva mü üksikelanule.

Otsustati läbi viia riigihange "Hüdrokopteri soetamine", kinnitati alusdokumendid ja moodustati vastav komisjon.

Kinnitati avatud menetlusega riigihanke nr 239131 "Muhi Muuseumi parkla laiendamine ja taristu korras-tamine" osa 1 (parkla laiendamine) tulemused: edukaks tunnistati Vers-ton OÜ pakkumus. Nimetatud riigi-hanke osa 2 (avaliku wc remont ja uue bussiootekoja rajamine) lõpetati lepinguta ja otsustati korraldada uus hange.

Kinnitati hanke "Sõiduki (väike linnamaastur) kasutusrent" tulemu-sed: edukaks tunnistati Kuressaare Autoteenindus AS ja Swedbank Liising AS ühis-pakkumus.

Kinnitati hanke "Sõiduki (maht-universaal) kasutusrent" tulemused: edukaks tunnistati Tesman Auto OÜ ja Swedbank Liising AS ühis-pakku-mus.

Tunnistati nurjunuks 18.6.2021 korraldusega nr 235 vallavara võõrandamiseks korraldatud enampak-kumine. Otsustati korraldada uus avalik enampakkumine Liiva k Raunmäe mü võõrandamiseks, täht-aeg 30. september.

Vaadati läbi volikogu materjalid.

19. august

Kinnitati avaliku ürituse toimu-mine: RMK orienteerumispäevakute

etapp - Saaremaa neljapäevak Muhi vallas Vahtraste karjäärialal karja-maal ning Kautliku ja Rannaniidi pankade karjamaadel (Lõetsa k) 26. augustil, korraldaja MTÜ Saaremaa Orienteerumisklubi.

Ajutiselt vabastati korraldatud jäätmeveost 3 kinnistut 2021/22 talveks.

Otsustati muuta Liiva k Kalapoe kü nime - uueks lähiaadressiks määrati Keskuse kü.

Otsustati jagada Koguva k Vana-Käspri: Käspri ja Uus-Käspri (mtm-d).

Otsustati seada sundvaldus Paenase k Sireli mü tehnovõrgu talumise kohustuseks Elektrilevi OÜ kasuks uue 0,4 kV pingega maakaabelliini ehitamiseks.

Väljastati projekteerimistingimused Simiste k Maantee mü üksikelanu ehitusprojekti koostamiseks.

Väljastati ehitusluba Liiva k Hari-duse mü asuva katlamaja ümber-ehitamiseks.

Kooskõlastati puurkaevu asukoht:

- Simiste k Kivipõllu mü,
- Igaküla Ansu-Pärdi mü.

Kinnitati Liiva keskuse terrassi ja erikujuliste pinkide ehitustööde han-ke tulemused: edukaks tunnistati OÜ Colleser pakkumus.

Detailplaneeringu teade

Muhu Vallavolikogu algatas oma 19.8.2021. a otsusega nr 186 Kantsi küla Luha (47801:001:0763) ja Metsaveere (47801:001:0762) katastriüksuste detailplaneeringu.

Detailplaneeringu eesmärgiks on Luha ja Metsaveere katastri-üksustele päikesepargi ja selle toimumiseks vajalike ehitiste rajamine ning maa sihtotstarbe muutmine tootmismaksaks. Planeeringuga määratakse päikeseelektrijaama ehitusõigus ja arhitektuursed tingimused, liikluskorralduse põhimõtted, tehnovõrkude, trasside ja tehnorajatiste asukohad, rajatiste ja haljastuse põhimõtted, seatakse keskkonnatingimused planeeringuga kavandatu elluviimiseks ning määratakse seadustest ja teistest õigusaktidest tulenevad kitsendused ja servituutide ulatus. Planeeringuala suurus on ca 3,11 ha.

Muhu valla üldplaneeringu kohaselt tuleb koostada detailplaneering juhul, kui soovitakse katastriüksuse sihtotstarbe muutmist tootmis-või ärimaksaks.

Planeeringualal kehtib Muhi Vallavolikogu 4.1.2017. a otsusega nr 1 kehtestatud Kantsi küla Uie-Peedu ja Luha katastriüksuste detailplaneering, mille eesmärgiks oli planeeringuala kruntimine elamukruntideks ning ehitusõiguse ja maa sihtotstarvete määramine. Kantsi Luha ja Metsaveere katastriüksuste detailplaneeringu kehtes-tamisel muutub sama planeeringuala kohta varem kehtestatud detailplaneering kehtetuks.

Detailplaneeringu algatamise otsusega saab tutvuda lahtiolekuaegadel Muhi vallamajas ja aadressil www.muhi.ee/Dokumendiregister

Täiendav teave tel 453 0680, maa@muhi.ee

Muhu Vallavalitsus teavitab detailplaneeringutest valla kodulehel, maakondlikus lehes ja üldjuhul ka ajalehes Muhulane (kui ilmumis-sagedus võimaldab). Lisaks on võimalus tellida endale teavitused meilile. Selleks palume saata meilistiga liitumise soov aadressil maa@muhi.ee

Volikogu 19. augusti istungi päevakorrast

- detailplaneeringu algatamine ja lähteseisukohtade kinnitamine (Kantsi k Luha ja Metsaveere),

- vallavara omandamine (Simiste k Kevade tee kü),

- nõusolek eratee avalikku kasu-tusse määramiseks (kergliiklustee),

- kinnistu koormamine isikliku kasutusõigusega (Rinsi-Paenase tee

- Elektrilevi OÜ kasuks 0,4 kV maakaabelliini paigaldamiseks),

- huvitegevuse registri asutamine ja vallavalitsusele volituste and-mine,

- vallavara võõrandamine (maht-universaal Peugeot Partner),

- info, arutelu (kinnistu oman-damine, Koguva sadama DP KSH aruanne, Suure väina püsiühendus).

Tunnustus

Saaremaa gümnaasiumis peetud hariduskonverentsil jagati tun-nustusi, mh tuli **põhikooli aine-õpetaja preemia Muhi põhi-kooli õpetajale Tiina Saarele**, kirjutas 27. augusti Saarte Hääl. Maakondlike hariduspreemiate nominentideks oli esitatud 37 õpetajat viieteistkümnest koolist. Tunnustust jagati üheteistkümnes kategoorias.

Juhan Smuuli "Suvitajad" ainetel filmitakse Kavandis mängufilmi uut versiooni, kirjutas 18. augusti Meie Maa.

Salvkaevud vajavad regulaarset hooldust ja majapidamiste **reovesi** puhastamist - loe lähemalt muhi.ee teadetest (10. augusti postitus).

Rõõmsat kooliteed!

Esimene klass koos klassijuhatajaga 1. septembril 2021.

Kalmer Saar

Head gümnaasiumide ja ametikoolide õpilased!

Muhu valla õpilastel, kes õpivad gümnaasiumis või omandavad kutseharidust põhikooli järel, on õigus saada igakuist õppetoetust (v.a Orissaare Gümnaasium). Õppetoetu-

se taotlused palun esitada septembrikuu jooksul, avaldus vorm on leitav www.muhu.ee/Sotsiaalhoolekandetaotlus. Väljaspool Saare maakonda asuvate koolide õpilastel esitada

lisaks taotlusele koolitõend. Taotlus tuua vallamajja või saata e-postiga digiallkirjastatult aadressile triin.valk@muhi.ee. Lisateave tel 459 8196 / 5664 6773.

VI kohvikutepäev

Muhu VI Kohvikutepäev toimus 30. juulil ja 1. augustil, kus sai muuta oma koduaiad või külaplatsid ühepäevakohvikuteks.

Seekord olid kohvikud avatud suisa kolmel päeval. Tundus mõistlik ja lausa vajalik kohvikuid hajutada, et külastajatel oleks kohvikute vahel kergem valida ja ka kohvikute korraldajatel oleks võimalus teisi külastada.

Üksed avasid kümme väga erinevat ja imeilusat kohvikut: aia-kohvik Portselaniaed, Hapuroka kohvik, Uiele elule kohvik, Neolille kodukohvik, Burks & Kala, Sumari raamatukohvik, Muhu Kunstitalu kohvik, Raamatupoe hommikukohvik, Mereääre kohvik, Rannääre kohvik. Kusjuures Sumari raamatukohvik oli avatud lausa kõigil kolmel päeval. Kohvikute nimekirjas on mitmeid, kes on osalenud kõigil kohvikutepäevadel ja ka päris uusi korraldajaid.

Suur-suur tänu kõikidele abilistele ja toetajatele: Mari Luup, Mari Viard, Andi Roost, Aivo Vard, Tõnis Prangli, Sabina Kaukis ja Muhu vald! Suurimad tänukumardused lähevad kõikidele Muhu kohvikutepäeva kohvikupidajatele! Jõudu ja jaksu kohvikute korraldamisel! Rõõmsate kohtumisteni 2022. aastal!

Anneli Tamm

Hõbelusikapidu

*Kaks pisikest kätt pea püüdmast on päikest,
pea algamas teed kaks jalga nii väikest.
Jääb emale-isale mure ja ootus
Ja rõõm, mis pisarad kuivatab sootuks.*

Suve eel, 18. juunil korraldati Muhu vallas väikestele muhulastele ja nende vanematele Hõbelusikapidu. Kuna kevadel pidu toimuda ei saanud, siis otsustati pidu pidada soojal juuniku päeval. Muhu Lasteaia õuele kutsuti kokku üheksa kõige väiksemat muhulast oma vanematega, seitse tüdrukut ja kaks poissi. Päeva aitasid kaunistada luua lasteaia vanema rühma lapsed koos kasvatajatega. Suured tänud nende õpetaja Leena Peegelile. Lasteaia poolt tervitas lapsevanemaid juhataja Reet Hobustkoppel. Vallapoolsed õnnitlused ja kingitused andis üle vallavanem Raido Liitmäe. Iga laps sai kingitusteks nimelise hõbelusika, muhustrilised sünnitunnistuse kaaned, raamatu, emadele lilleõis ja isadele au süüdata lapse nimega küünel. Pere- ja ühispidid tegi fotograaf Andi Roost.

Väga eriliseks muutis päeva tublide Muhu naiste kingitus, milleks olid kohalike käsitöömestrite valmistatud imearmsad pisikesed Muhu pätid. Tüdrukutele õrnade roosidega ja poistele mehiste põllulilledega. Väikestele päevakangelastele meisterdasid pätid neli nobedat Muhu noorikut: Piret, Triinu, Alliki ja Tiitu. Suur, suur tänu, sest üheksa paari pätte

Pildil (vasakult) emade süles: Herta Põrk, Eleanor Eldemeel, Berta Mai Otsstavel, Piia Kivima, Steven Saartok, Loviise Kaseleht, Mirtel Aadusoo.

Andi Roost

meisterdada pole sugugi lihtne.

Päev lõppes ühises kohvilauas peotorti ja titeputru süües, mille sömine annab jõudu ja tervist nii lapsele kui emale ja isegi isale ja vanaemale-vanaisale. Maitsva pudru eest tänud

Tiina Jõgile ja peotordi ning soolase stritsli eest tänud Maarja Kumpasele.

Suur aitäh kõigile abilistele!
Rõõmsat kasvamist!

Anneli Tamm

Muhu valla jäätmekava aastateks 2021–2026 avalikustamine

Valminud on Muhu valla jäätmekava 2021–2026 eelnõu, millega on võimalik tutvuda Muhu valla kodulehel 1. septembrist kuni 30. septembrini 2021. Eelnõu on leitav aadressilt: www.muhu.ee/jaاتمemajandus. Perioodil 1.9–30.9.2021 on võimalik esitada jäätmekava eelnõule ettepanekuid ja märkusi e-posti aadressil keskkond@muhu.ee või posti teel aadressile Vallamaja, Liiva küla, Muhu vald. **Eelnõu tutvustamiseks toimub avalik koosolek 14. septembril kell 17.00 Hellamaa külakeskuses aadressil Külakeskus, Hellamaa küla.** Oodatud on kõigi huviliste ettepanekud ning võimalusel osavõtt koosolekust. Koosoleku läbiviimisel järgitakse Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatud reegleid.

Jäätmekava on koostatud, võttes aluseks kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse, jäätmeseaduse ja pakendiseaduse. Jäätmekava on koostatud Muhu vallavalitsuse poolt. Kavaga planeeritakse jäätmehoolduse ja jäätmete ringlussevõtu korraldamist Muhu valla territooriumil aastatel 2021–2026.

Muhu valla jäätmehoolduse kavandamisel on lähtutud riigi jäätmekavast, seadusandlusest tulenevatest kohustustest, elanikkonna vajadustest ning varasemalt kehtinud jäätmekavast (Muhu ja Ida-Saaremaa valdade ühine jäätmekava 2016–2020). Järgmiste aastate eesmärgid ja kavandatud tegevused on toodud jäätmekava rakendusplaanis.

Täiendav teave: Piret Lang, valla keskkonnaspetsialist, e-posti aadress: keskkond@muhu.ee, telefon: 4530681.

Liiva katlamaja uueneb

Muhu Vallavalitsus esitas 2020.a sügisel Sihtasutusele Keskonnainvesteeringute Keskus taotluse Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondist toetuse saamiseks projektile „Muhu valla Liiva küla kaugküttepiirkonna katlamaja rekonstrueerimine” ning vahetult enne jõule saabus ka kinnitus, et taotlus osutus edukaks. Projekti kogumaksumus on 383 604 eurot, sealhulgas KIK-i poolne toetussumma on sellest pool, st 191 802 eurot ning sama suur osa on Muhu valla omafinantseering.

Liiva katlamaja oli 1995.aastal Eestis üks esimesi maapiirkonna katlamaju, kus hakati kivisöe asemel kasutama kohalikke biokütuseid – tösi, algul köeti küll rohkem tükktribaga, aga alates 2009. aastast on kasutusel ainult Muhu saarelt pärit hakkpuit. Katlamaja jagab soojust valla sotsiaalobjektidele (kool, lasteaed, noortekeskus, spordihall, eakate hooldekodu) ja Liiva korterelamutele.

Katlamaja uuendamise tingiski eelkõige asjaolu, et 1995. a paigaldatud 500 kW võimsusega katel on 26 aastaga oma tööressursi ammendanud ja tagamaks igal ajahetkel varustuskindlus, tuleb paigaldada uus katel.

Teine oluline põhjus tuleneb Liiva kiirest arengust ja vajadusest tagada arenguvõimalused ka lähiaastatel. On ju viimase 6–7 aastaga liitunud soojasüsteemiga nii uus hooldekodu kui ka spordihoone külge ehitatud noortekeskus. Kokkuvõtvalt tähendab see seda, et katlamaja võimsusressurss oli külmal ajal piiri peal ja katlamajal puudus võimalus uusi võimalikke liitujaid juurde liita. Uus katel on võimsusega 850 kW ja lisaks varustuskindluse tõstmisele annab see tulevikus võimaluse liita katlamajaga uusi objekte, näiteks kas või planeeritav ujula. Lisaks uuele katlale paigaldatakse uus kütuse etteandesüsteem, veetötlusseade, uus automaatika- ja elektrisüsteem.

Kõik see on aluseks jätkusuutlikule soojusetootmisele ning peale rekonstrueerimist on katlamajas kaks kaasaegset katelt (850 ja 750 kW), mis töötavad täisautomaatsel režiimil. Loomulikult ei ole keegi kaitsnud tehniliste viperuste eest, aga uus samm katlamaja ja valla soojamajanduse arengus on see kindlasti.

Katlamaja rekonstrueerimistööd algasid augustis ja oluline vaheetapp on 10. september, mil ehitaja peab tagama, et vajadusel on võimalik praegu katlamajas oleva ning allesjääva katlaga alustada kütmist. Uue katla paigaldus ja häälestamine peab olema lõpetatud käesoleva aasta novembri lõpuks. Katlamaja uuendamiseks läbiviidud riigihanke võitis ja töid teostab Wentelax OÜ.

Muhu Vallavalitsus

Uuendused huvitegevuse korraldamisel

Muhu Vallavalitsus võtab alates 2021/2022 õppeaastast pilootprojektina kasutusele Muhu valla huvitegevuse registri, kuhu koondatakse andmed kõigi Muhu vallas lastele ja noortele huvitegevust pakkuvate asutuste-organisatsioonide ning ringide-huvitegevuste kohta. Register võimaldab teavet koguda ning teha see ühest allikast lihtsalt kättesaadavaks nii lastele ja noortele, lapsevanematele, huvitegevuse pakkujatele kui ka vallale. Register tagab huvitegevuse õppetegevuse ülevaatlikkuse ja võimaldab koguda selle kohta statistikat.

Huvitegevuses osaleja saab:

- ülevaate huvitegevuse võimaluste kohta valdkonna, teenusepakkuja ja vanuse põhised;
- tutvuda huviringide eesmärgidega;
- info huvitegevuse toimumise aja ning koha kohta;
- registreeruda huviringidesse.

Lapsevanem saab:

- kinnitada lapse osaluse ringis ja/või saab avaldada soovi, et tema laps soovib osaleda huvipakkuvas huviringis;
- ülevaate ringitegevuste ja lapse ringitöös osalemise-puudumise kohta;
- taotleda toetust;
- lapse ringist eemaldada.

Huvitegevuse pakkuja saab:

- koondada pakutavate huviringide info ühtsesse keskkonda;
- avada huviringidele päevikuid;
- märkida huvitegevuses osalus-kordi;
- saata kiirteavitusi lapsevanematele.

Vallavalitsus saab:

- teha väljavõtteid osaluse statistika kohta;
- korraldada vajadusel toetuste arvestust;

koguda andmeid juhendatud tundide mahu kohta, mis on juhendajatele töötasu maksmise aluseks.

Registri kaudu saab edaspidi taotleda ka toetust huvitegevuses osalemise seotud kulude katteks. Muhu vallas kehtiv huvitegevuse toetamise kord võimaldab saada valla poolset toetust Muhu vallas elavate ja õppivate 3 – 19 aasta vanuste laste ja noorte huvitegevuses osalemiseks. Toetuse saamiseks tuleb esitada vormikohane taotlus iga õppeaasta alguses uuesti. Taotlus esitatakse valla kantseleisse või e-postile kantselei@muhu.ee. Õpilase huvitegevuses osalemist tõendavat dokumenti enam lisama ei pea, kinnituse osalemise kohta saab vald edaspidi huvitegevuse registrist. Toetatakse lapse osalemist ühes huviringis.

Toetuse taotluse esitamise tähtaeg on **1. oktoober**. Pärast nimetatud tähtaega esitatud taotlused saavad taotluse rahuldamise korral huvitegevuse toetust alates taotluse esitamise kuule järgnevat kuust.

Taotluse vorm ja taotlemist reguleeriv määrus on leitav valla kodulehelt Valdkonnad-Haridus-ja-noorsootöö-Huvitegevus

Määrusega võimalik tutvuda ka Riigi Teataja aadressil www.riigiteataja.ee

Registri käivitamise tähtaeg on 1. oktoober 2021, kuid juba praegu saab registriga esmast tutvust teha aadressil muhu.huviregister.ee/. Registri kasutamise juhised tehakse peagi kättesaadavaks kõigile osapooltele.

Registri kohta saab lisateavet administraatorilt: Muhu Noortekeskuse juhataja Liia Ots ja valla arendusnõunik Annika Auväär.

Annika Auväär

Maasilinna suvelavastusest, kus löid kaasa ka muhulased, kirjutasid 10. augusti Saarte Hääl ja 18. augusti Meie Maa. 5.–9. augustini etendati Maasilinna kahel laval Juhan Smuuli “Muhulaste imelikud juhtumised Tallinnas juubelilaulupeol” (1957) põhjal loodud lustitükki “Kena keik! Ehk kuidas saarerahvas suurel maal pidus käis”. Idee autoriks Silvi Teesalu, libreto ja lavastus Piia Bergstein, liikumine Mall Noormets, muusikaline kujundus Martti Nõu ja lavakujundus Aare Martinson. Maasi ordulinnuse propageerimise taga seisab aga juba aastaid MTÜ Maasilinna Selts.

Punane Rist kogub annetusi Afganistani elanikele meditsiiniabi, rehabilitatsiooni, joogivee ja muu elutähtsa tagamiseks. Toetada saab Eesti Punase Risti kodulehe kaudu: redcross.ee/anneta/afghanistan/

Muhu Keskool 75

Saaremaale kaks keskkooli

Käesoleval õppeaastal alustas Saaremaal tegevust kaks keskkooli: Kuressaares asuv Saaremaa Keskool ja endisest Piiri Mittetäielikust Keskkoolist moodustatud Muhu Keskool. Viimase kooliga on Muhu edasipüüdlikele noortele loodud soodus võimalus omandada täielik keskharidus oma kodusaarel ning teade kooli asutamisest leidis Muhu noorte hulgas elavat poolehoidu. Nii registreerus juba lühikese ajaga ligi 50 noort, kes soovivad edasi õppida Muhu Keskooli 8. klassis. Kooli ajutiseks direktoriks määrati sm. Paas.

Nõukogude Õpetaja 13.9.1946, lk 4.

Tänavu sügisel avatud arvukate keskkoolide hulgas alustas Muhu valla endise Piiri Mittetäieliku Keskkooli ruumes tööd ka Muhu Keskool. Nagu teisedki uuesti-avatud keskkoolid, töötab Muhu Keskool esialgu ainult 8 klassiga. Eriti suur on õpilaste arv kahes viimases, s.o. 7. ja 8. klassis, kus õpib kokku 130 õpilast. Sellest tingituna töötavad mõlemad nimetatud klassid kahekomplektilisena.

Et endise mittetäieliku keskkooli ruumid ei suutnud mahutada kõiki haridusejagajate noori, siis anti uue keskkooli käsutusse endise riigi viljalao ruumid, mis vajasisid aga tingimata remonti. Lastevanemate ja 5., 6. ning 7. klassi õpilaste kaastööga tehti vajalikud korrastustööd ja kuigi hilinevalt, oli 16. sept. k. a. koolil siiski oma ulualune olemas. Nüüd puudusid veel koolipingid. Nende saamiseks pöördus kooli direktor sm. Õispuu üleskutsega noorte poole. Tulemused olid head ja üsna lühikese ajaga oli hangitud hädavajalikul hulgal koolimööblit, kõrvaldatud ka viimane takistus ning koolitöö võis alata.

Muidugi ei ole sellega kõik ras- kused ja takistused lõplikult kõrvaldatud vastavatud kooli teelt. Uus õppeasutus seisab lähemas tulevikus kindlasti mõnegi raske probleemi ees, kuid hea tahtmisega saadakse kõigest üle. Ja seda head tahtmist on Muhu õppival noor- sool, kes oskab vääriliselt hinnata nõukogude võimu hoolitsust koo- lide eest, mis kõigiti kergendab neil täieliku keskhariduse omandamist.

Nõukogude Õpetaja
25.10.1946, lk 4.
2 x DIGAR

Ivar Mägisto Muhu keskkooli algusest

Hiiu ja eestirootsi juurtega Ivar Mägisto (1933–2003) elas Muhus Igakülas isa sugulaste juures aastatel 1944–1949. Pensionil olles võttis ta Muhu teema tõsiselt kä- sile ja jäädvustas Muhu ajalugu ja muhulasi eksliibrise vormis.

Muhu Keskkooli rajamise ajal elas Ivar emaga, kes oli kooliteenija, koolimajas.

Keskkooli asutamise kohta on ta kirjutanud järgmist:

“/.../ Mäletan ühte südasuvis- päikesepaistelist pärestlõunat kui Vassel (Randmets) koolimaja õue sisse kõndis, silmad prillide taga säramas ja nägu muikus. Pani sõrme minu emale vastu rinda ja kostis: “Juuli, võta heaks või pane pahaks, aga sellest sügisest tuleb sulle tööd

kõvasti juurde.” Minu ema oli siis kooliteenija. Koolil oli kaks teenijat. Teine oli Kantsi Koplivalja Leena Väli. Tema aga pidi ametist lahku- ma, sest korter oli vaja direktori tarvis vabastada. Varsti nad sa- busidki - Kersti Õispuu lastega. Õige pea oli kohal ka õppeala- juhataja Madis Vaga Kantsi Paalilt. Ilma erilise saginata valmistati kooliruumid ette – toodi uued lauad ja toolid. Septembris oli kool korras ja 40 uut õpilast võeti vastu (*selgub siiski, et kaks korda nii palju - Eda Maripuu*). Nende majutamisega oli küll raskusi. Vallamaja läks kooli kätte, Kanna ja Nooda majad in- ternaadi alla. See asi võttis aega ja Saaremaa tüdrukud magasid koo- limaja põõningul madratsite peal.

Minu mälestused Piiri koolist piir- duvad aastatega 1945–1949. Selle aja sisse mahuvad kõige helgemad mälestused ilusatest aegadest, kenadest koolimeistritest ning väga heatahtlikest koolikaaslastest. Sel- lesse vahemikku mahuvad ka kur- vad sündmused. Ei läinudki palju aega, kui direktorisse pere uuesti Siberisse viidi, õppealajuhataja väljavahetamine, küüditamine, kolhooside kihutuskooosolekud. Märtsiküüditamine viis ka minu pinginaabri Orissaare Jaani Pärni Väärtnõu – sellest hetkest muutus minu suhtumine mitmesse tegelasse Piiri koolis ja ma ei kahetsenud, et pidin peale 8. klassi lõpetamist koolist lahkuma. /.../”

Vahendas Eda Maripuu

Muhu Keskooli mälestuskivi avamispäeva ühispilt 24. augustil 1996

Osalejad, kunagised õpilased ja õpetajad.

I rida: 1) Rein Lahke 4. lend* 2) Juhan Vinkel 5. lend 3) Heino Väli 1. lend 4) Vassili Auväär 2. lend 5) Bruno Mägi 4. lend 6) Heino Küla 6. lend.

II rida 7) Arno Mereäär 1. lend 8) Meinhard Saarkoppel 2. lend 9) Heino Sõrm 1. lend 10) Endel Maltis 2. lend 11) Udo Suurtee 1. lend 12) Manivald Metsaalt 1. lend 13) Artur Vasiksaat 1. lend 14) Ivar Mägisto 3. lend 15) Feodor Kommel 3. lend

III rida 16) Vaike Uisk/Laaneväli 1. lend 17) Juta Pajuniit/Kramm 1. lend 18) Virve Meema/Väärtnõu 5. lend 19) Aino Suu 7. lend 20) Adele Velviste - Madal 3. lend 21) Aino Pruul/Kommel 1. lend 22) Asta Paasik/Kuusk 3. lend 23) Ilmar Kivi 2. lend 24) Laine Uusna/Tamm 4. lend 25) Ellen Talimets/Pauts 3. lend 26) Linda Ennemuist/Kuul 1. lend 27) Liilia Aulik/Väärtnõu 1. lend 28) Ellen Lillo/Suurtee 2. lend 29) Juta Naaber/Ling 6. lend 30) Vilma Rauk/Verliin 1. lend 31) Maimu Kärm/Põlluäär 4. lend 32) Elvi Vaher/Peegel 6. lend 33) Helga Kommel/Saksakulm 3. lend 34) Aarne Vinkel - õpetaja 35) Asta Schmuul - õpetaja 36) Ilmi Nõu/Kütt 5. lend 37) Arno Peet 3. lend 38) Regina Peet/Vaga 1. lend 39) Aino Kirr/Eero 1. lend 40) Liivi Pajust/Auväär 4. lend 41) Leida Raid/Saarväli 1. lend.

Nimed tuvastasid Aino Pruul/Kommel ja Heino Räm.

* Lend, kellega koos alustati.

Fotograaf Paul Tüür

Lõikuskuu ja sügiskuu Muhu Muuseumis

Kalendri järgi on meil veel suvi, aga vahepealsed ilmad on tekitanud juba sügise tunde. Muuseumis jätkub veel aktiivset liikumist.

Kunstitali näitus „Muhune mehine“ on saanud palju kiitust ja toonud ka muhulased seda vaatama. Näitust saab vaadata 10. septembrini.

7. augustil esines muuseumi õuel „Muhu kamoškaklubi“. Kuulajatele väga meeldis ja selleks aastaks on programm „Muusikalised laupäevahommikud“ lõppenud. Augustis külastasid meid juba ka mitmed sakslaste grupid, Taani käsitöölised ja väiksemates gruppides on erinevate riikide esindajaid ikka olnud.

24. ja 25. augustil käisid muuseumi aladel pilte maalimas kunsti-laagri osalised.

11. septembril viime Virtsu koolimajas läbi taas ühe teaduspäeva. Teaduspäeval toimuvad ettekanded reisilaevaliiklusest Suurel väinal, jääteest, mälestusi

väinaületamisest, sealhulgas mil-liseid huvitavaid ja ohtlikke seikasid on sadamas ja merel toimunud. Lisaks kõnelele muhulastest Lääne-Eestis – miks ja kuhu on muhulased oma kodusaarelt välja rännanud ning kas nemad ja nende järeltulijad tähtsustavad oma Muhu juuri. Esinejad on Eesti Meremuuseumist, Virtsu Arenguseltsist ja Muhu Muuseumist.

Üritus toimub Muinsuskaitsepäevade 2021 raames ja nende raamteema on „Peidus pärand“. Mälestused väinaületamisest ning lääne-eestlaste või pärnumaalaste Muhu juured on kindlasti paljudele see peidus pärand, mis võib üritusest osavõtjatele üllatuslikult ja meeldivalt avaneda.

Aastal 2020 oli Muhu Muuseumil uurimistöö peateemaks Muhu diaspora. Saime teada, et rohkesti muhulaste järeltulijaid elab praegu Ida-Saaremaal, Ameerikas ja Lääne-Eestis. Orissaares toimunud teaduspäev oli idasaarlastele väga

oluline sündmus. Eelmisel aastal me kahjuks ei jõudnud selle teemaga Virtsusse ja Lihulasse, aga nüüd on meil võimalus ühitada need kaks uurimisteemat. Loodame, et sündmus on oluline nii Virtsu kui Muhu rahvale ja sellest võtavad aktiivselt osa 50 või rohkem Virtsu ja Muhu sõpra. Teaduspäevale minekuks Virtsu on muuseumil tellitud väike buss. Kes soovib meiega koos Muhust Virtsu sõita, andke palun endast teada (tel. 5451 1291 Siret Jõelet). Üritus algab kell 12 Virtsu koolimajas ja orienteeruv lõpp kell 17.

Muuseumi külastamisele on riigi poolt kehtestatud järgmised piirangud: alates 26. augustist peavad kõik muuseumi- ja näituseasutuse külastajad (v.a alla 18-aastased ja erivajadusega inimesed) esitama COVID-19 vaktsineerimise, läbipõdemise või negatiivse testi kohta tervisetõendi.

Ajutiste näituste nimekiri, mida saab muuseumi külastades vaadata:

- Tooma talu endises täkulaudas näitus „Muhu leiutajad“.
- Tooma talu endises sigade laudas näitus „Muhu pruuttekk uues kuues“. Kollektsoon JUUR-KOOD. Käti Saarkoppel-Kruuser.
- Tooma talu rehalas näitus „Kellad käisid, aga aeg seisis“ (ENSV aeg). Kogu omanik Ivo Kõvamees.
- Tooma talu rehalas näitus „Muhu koolide töpäpsid“.
- Väljal I korruse fuajees näitus „Muhu vald 30“.
- Välja talu II korruse fuajees näitus „Muhu laps 20. saj.“

Muhu Muuseum ja Kunstital on 15. septembrini (k.a) avatud E-P kell 10–17. Alates 16. septembris on muuseum avatud T-L kell 10–17. Kunstital on avatud vastavalt võimalusele.

Tervitustega,

Siret Jõelet

1941. aasta suvi Muhus

Eda Maripuu, Muhu Muuseum

Vähem kui nädal pärast 1. juuli küüditamist (6. juulil) tuli kodust lahkuda ka nende peredel, kes nõukogude võimu silmis õigel pool olid. Rinne lähenes kiiresti ja sakslaste ülekaal oli ilmne.

Kuigi lahkumine oli vormiliselt vabatahtlik, ei tahtnud ju keegi kodust ära minna ja paljusk ei erinenud evakatsioon nädal varem toimunud küüditamisest. Vahe oli ehk selles, et püssimees ei seisnud selja taga ja kraami kaasavõtmine oli lahkemini lubatud.

Kodust lahkumisest loeme Vaike Laanevälja kirjatööst 1947. aasta Muhu Keskkooli almanahhis „Suunavad sammud nr 2“:

“Äkki katkestas mu nelma tasane mootoripöörin. Jäin hinga kinni hoides kuulutama... Pöörin lähenes. Mõne aja järele kuulsin kedagi meesterahvast sügaval bassihäälel õues rääkimas. Rõõmuvärin läbis ta keha, sest lootsin isa kojusaabumist. Ta oli nädala aja eest saadetud Kuressaarde sõjaväe hobuseid rautama. Minu kurvastuseks oli hoopis keegi miilitsavormis mees. Ta seisis seljaga minu poole ja rääkis emaga milleski erutavast, sest ta vehkis kogu aja kätega. /.../

Välisüks oli avatud. Õuel seisis ema, käed lõdvalt kaudu külge rip-nemas, pilk suunatud kaugusesse. /.../

Taipasin, et midagi õudset on

juhtunud, või vähemalt tulemas. Nüüd jutustas ema, et peame veel täna lahkuma kodust ja evakueeruma Nõukogude Liitu. /.../

Päev pärast kodust lahkumist rooms rong, nagu hall madu, koos meiega läbi võraste maastikkude. /.../”

Mida kaugemale kodust, seda hullemaks läksid tingimused. Venemaal pandi nad elama samamoodi kolhoosidesse nagu küüditatud. Elamistingimused olid ka tolle aja Eestiga võrreldes primitiivsed. Tänapäeva inimeste jaoks oleksid need enam kui šokeerivad.

Ka nende perede lapsed ei näinud paljud enam oma isasid.

Lahingud jõudsid Muhumaale

14. septembril, mil alustati Muhu vallutamist põhja poolt Nõmmküla kaudu ja idast Kuivastus.¹ Põhjast tulid paatidega lisaks sakslastele ka Eesti „Erna” rühm. Vanemleitnant Virkki juhtimisel oli soomlastest moodustatud mootorpaadirühm, kelle ülesandeks oli 161. luureüksuse ja ernalaste Muhusse toimetamine. Kokku ligi 400 meest. 14.

¹ Üksikasjalikku kirjeldust Muhu saare vallutamisest 1941. aastal võib lugeda Jaak Sammeti artiklist, mis ilmus Saaremaa Muuseumi kaheaastaraamatus 1997–1998.

septembril maandusid nad Nõmmkülas Seaninal ja pisut ida pool. Tol ajal kutsuti neid Cellariuse üksuseks. Sealt hakati Liiva poole liikuma: kõige ees käis neli meest, neist kaks eesti vabatahtlikku, kes pidid õigel ajal miine märkama, kui ellu tahtsid jääda. Neile järgnes 161. luureüksuse jalgratturite eskadron ja 20 mm õhutõrje suurtükk. Teekonna vältel satuti mitu korda tule alla, aga kõik tulepesad õnnestus likvideerida. Nõmmkülast Liivani suuri kaotusi ei kantud, Liiva teeristis kohati aga tõsisemat vastu-panu ja lahingus kandsid sakslased suuri kaotusi. Lahingu käigus süüdati kiriku katus. Dessandi teise lainena maabusid Nõmmkülas ernalased, kes õõbisid Nõmmkülas ja alustasid 15. septembri hommikul liikumist Viira küla suunas eesmärgiga puhastada maantee ja ranna vaheline maa-ala vaenlasest. Ernalaste hulgas olnud ka muhulasi. Saaremaa Ühisgümnaasiumi lõpetanud Paul Jalaka meenutuste kohaselt olnud muhulased lahked ja sõbralikud. Külasemast lõuna pool tulid vastu ülestõstetud kätega punaarmeelased. Nähes Soome sõjaväevormi, küsis üks Leningradist pärit vang kokkunult, kas tal lõigatakse kõrvad ja nina ära. Nii oli nõukogude propaganda oma rahvale omaenda tegude õigustuseks ja soomlaste vastu viha õhu-

tamiseks väitnud. Major Raimond Hindpere öelnud, et kõrvade ja nina lõikamiseks peab esitama kirjaliku avalduse ja minema sellega pataljoni arsti juurde. Rinsi kiriku juures olid venelased end kindlustanud. Seda pommitas Saksa lennuk väike tüsti all, kuid sattus Kuivastusse tugeva tule alla ja kaotused olid mõlemal poolel suured. Hävisid ka Kuivastu sadama ja selle ümbruse majad.

Lahingute ning võimuvahetuse käigus lasti maha ja hukkus hulk muhulasi.

Võlla asunduse Jüri-Jaani talust Georgi Ivani p Keert sai surma Saksa lennuki pommikillust. Pärdi-Jaani talust olid Elena Aljas, 13-aastane Ivan Aljase tütar Vaike ja 9-aastane Erna Mees Sepa talust lahingute ajal keldris, mis sai pommitabamuse. Vigastada saanud 7-aastane Luise suri jaanuaris. Vassili Prul Rassa Ärma talust lasti maha venelaste poolt. Mõega Tõnise Timofei Pere ja Tusti Tooma Ksenja Tuust põlesid koos majadega, mille pomm süütas.

(Jääb pooleli)

Saaremaa Toidufestival – Muhu ettevõtjad kohal!

Vara alanud kuum suvi on ammu taandunud; aedades, põldudel, metsas valmivad viljad. Tulemas on vananaistesuvi - võtame 11 päeva, et nautida looduse ja inimeste loodut. Nii nagu aastaeegade vaheldumine, tuleb paratamatu järjekindlusega taas kohaliku ja eestimaise toidu pidu - **Saaremaa Toidufestival**. 2.–12. september olgu kalendrisse punasega ära märgitud!

Saaremaa Restoranide Nädal on koht, kus 11 päeva jooksul saavad kokku kuraditosin restorani, meie suurepärased kokad, kohalikud tootjad ja Sina, kes sa tuled kõike valmistatud nautima. Sedakorda on kõigil toidunautlejail võimalus sõita Paenase külla, **Muhu Tõnise Talu** on osalemas täies mahus nii lõuna- kui ka õhtusöögiga. Tõnise talus käidud, säti ennast Orissaarde, sest **Illiku laul oleval Kõht** on lahti õhtusöögi pakkumisega. Saaremaa ja Muhu tootjate esinduspood Ehtne Saaremaa teeb festivali puhul toodete superkampaania – **Saaremaa toit kui vaatamäng su pidulaul**. Juba 4.9 on seal kohal ennast tutvustamas **Muhu Jäätis**.

Saaremaa Kaubamaja kutsub tutvuma muljetavaldavate kampaania-pakkumistega ja osalema tervikliku toitumise teemalistes töötubades/loengutel. Juubeldame koos Saarte Sahvriga, mis oma 10. sünnipäeva puhul kutsus kohale **10ne väikesaare maitset**.

Tootjad tulevad nii kohapealt kui mandri-Eestist ja võib juhtuda, et ka kaugemalt rahva sekka oma tooteid ja tegemisi tutvustama 3. ja 4. septembril **Sügislaadal**. 4. septembril on veel teinegi mõjus põhjus seda sammu Kuressaare kesklinna. Just nimelt jala, sest sel päeval on kesklinnas sõidukiliiklus suletud, sest jälle on pidu! Meie oma saarte tootjate pidupäev - **Suur Turupäev**. Suurel tootjate peol on kohal ka **muhulased** oma toodetega.

Üle kümne aasta tagasi Salmelt väljakaevatud ja viikingiajaloo ümber kirjutatud leidude erakordsust tähistatakse tänava Viikingiaastaga. Sellest ei saa mööda vaadata ka Toidufestival. 4. septembril kutsus Asva Viikingiküla kõiki **kogupere pajapäevale „Peenralt patta“**. Kes aga 5. septembril Nasva klubi uksest sisse astub, leiab end korraga mitmes viikingiteemalises **LASTE Snäki kohvikus**.

Festivali eelviimasel päeval, 11. septembril saad lausa 14 erilises kohas maitsta viikingi lõuatait, just nii kutsuvad tänava Saaremaa ja Muhu külad Sind endale **külla külla**. Lisaks saad tutvuda külade aja-lugudega, osta aiasaadusi, maitsta põnevaid maitseid ning otsida üles peidetud pärand. Sedakorda vuravad kõik ka Muhu saarele, sest **Nõmmküla külaväljakul** on külaselts ägedad plaanid külaliste vastuvõtuks paika pannud. Külast külla sõites on võimalus minna külla kohalikule tootjale, 11. ja 12. septembril kutsutakse kõiki huvilisi uudistama uut keskust - **Lahhentagge Joogid ja Koogid**. Ainulaadne võimalus saada põhjalik ülevaade nõ Alfast Oomegani: tootmisprotsessidest destilleerimisvabrikus kuni valmistoodete degusteerimiseni.

Toiduelamus ei piirdu vaid sellega, mis taldrikult kahvi otsa jääb. 5. septembri **Koogikontsert** Tornimäe Rahvamajas toob Sinuni noorte muusikute Rute Trochynskyi ja Robin Mäetalu loodud muusika ning kuulajate ja kogukonna küpsetushuviliste tehtud koogid. 8. septembril saab end proovile panna sarja Liikudes Tervemaks etapil **Tund mõlkkyga**. Kõigi osalejate vahel läheb loosi rohkelt ägedaid kingitusi.

Teoks saab ka Saaremaa Toidufestivali korraldajate ammune unistus: Toidufilmide Festivali ja Thule Kino abil tulevad 9.–11. septembrini ekranile **toiduteemalistes dokumentaalfilmid**. Kavas on midagi nii ägedat, mida pole veel kogu maailmaski ekraanil olnud.

Ja nagu sellest veel vähe oleks, avatakse festivali viimasel päeval, 12. septembril maitseelamustele Kuressaare hoovid. **Õunakohvikute päev** annab tunnistust iga saarlase võimekusest teha midagi erakordset, kordumatut ja põnevat.

Saaremaa Toidufestivali korraldab SA Saaremaa Turism, mis aastast 1998 koondab endas teotahtelisi, saari armastavaid ning uudsusel avatud turismiasjalisi. Jälgi programmi festivali virtuaalkanalites: koduleht toidufestival.ee, facebookis ja Instagramis Saaremaa Toidufestival.

Vahendas: Angela Nairis

XVIII MUHU JOOKS 14. august 2020

Kokku osales 18. Muhu jooksul 152 jooksuhuvilist:

Põhijooks (21,1 km) - 27 jooksjat, rahvajooks (6,3 km) - 73 jooksjat, lastejooks (ca 200 m) - 52 jooksjat.

Täpsed tulemused ja fotogalerii leiad Muhu valla kodulehelt.

Parimad muhulased

Põhijooks

Mehed

15. Tambet Uutsalu 1.47,45

Mehed seniiorid

13. Heiki Aulik 1.44,51

Naised seniiorid

27. Louise Grünthal 2.59,77

Naised

25. Liisa Uutsalu 2.18,44

Rahvajooks

Mehed

6. Märt Maripuu 0.28,15

Meesseeniior

56. Martin Orav 0.0.36,40

Naised

51. Regina Rähn 0.45,52

Naised seniiorid

29. Eva-Lisa Kollo 0.38,02

Neiu

23. Helen Kuum 0.34,56

Noormehed

20. Kasper Saksakulm 0.34,28

Poiss

39. Remy Mägi 0.40,26

Tüdruk

57. Katriin Kivisoo 0.49,06

Aktiivsem Muhu küla - **Soonda** küla.

Vanim osaleja - **Riivo Vaet** (s.a. 1947).

Noorim osaleja - **Lia Aulik** (s.a. 2019).

Loosiratta võitis **Kaarel Mõtlük**.

Uuenenud näitus avatud kogu septembrikuu Loovuspesa ees. Tasuta.

KORSTEN PUHTAKS

tel 56935883
Aadu Süld • Saare korsten OÜ

Kindlustuse teemaline loeng

SALVA
USALDA EESTIMAIST

„Argine ja
salapärase
kindlustus“

salva.ee

Toimub
Hellamaa Külakeskuses
21.09.2021 kell 17.30
Lisainfo: 450 0006

Loengut viib läbi
Andres Sooniste
Salva Kindlustuse Pärnu-
ja Saaremaa regiooni juht

Küttekolded puhtaks!

Korstnapühkija tuleb külla, telli kui vaja:

- * küttekollete puhastamist
- * korstnate puhastamist oma redeliga.

Lisainfo ja registreerimine:

Korstnapühkija Andi Vaha
telefonil 5668 4705

email: akgetmer@gmail.com

Soovid osta - müüa kinnisvara või vajad hüva nõu?

Võta ühendust: **Lauri Kolk**

Tel: +372 5191 2950,

lauri@adrem.ee

www.adrem.ee

Kõige ülevaatlikum info Mu-
humaa kinnisvarast! Adrem Kin-
nisvara tegutseb Saare maakonna
kinnisvaraga juba aastast 2002!

* Ostan korteri, maja või äripinna
Muhu saarel. Telefon 512 3086.

TOOROS

KAEVETEHNIKA RENT JA VEOTEENUSED
VEOAUTO | MINIEKSKAVAATOR | RATASTLAADUR

info: tooros.ee | +372 5567 2000

Teabepäev

17. september algusega kell 14.00 Hellamaa külakeskuses projekti „LIFE sidusad pärand-
niidud“ teabepäev.

Teabepäeval tutvustatakse Muhus aastatel 2020–25 läbi viidava pärandniitude taastamise ja hooldamise projekti tegevusi.

Projekti viib ellu Eesti Maa-
ülikool. Täpsem teave annely.holm@emu.ee

Koolitus

18. september algusega kell 11.00 Nõmmkülas **Muhu Liha majas/maja ees** projekti „LIFE sidusad pärandniidud“ lüllemuru rajamise koolitus.

Koolitust viivad läbi Mart Meriste ja Aveliina Helm. Projekti viib ellu Eesti Maaülikool.

Koolitusele palume ette regist-
reeruda annely.holm@emu.ee või telefonil 5116738.

Kirikuteated

EELK Muhu Katariina kogudus

Pühapäev, **12. september**. 16. pühapäev pärast nelipüha. *Jumala hoolitsus*. **Kl 14** jumalateenistus armulauaga (kirikus).

Pühapäev, **26. september**. 18. pühapäev pärast nelipüha. *Krist-lase vabadus*. **Kl 14** jumala-
teenistus armulauaga (kirikus).

Värsked teated kodulehel muhu.eelk.ee

Koguduse õpetaja **Hannes Nelis**
Tel. 529 1881, e-post: hannes.nelis@eelk.ee

EAÕK

Rinsi Neitsi Maria Kaasani Pühakuju kogudus

11. septembril kl 10 Jumalik liturgia.

Hellamaa ülemapostlite Peet-ruse ja Pauluse kogudus

25. septembril kl 10 Jumalik liturgia.

Teenib preester **Toivo Treima**,
tel 5635 0051; toivo@eoc.ee

IN MEMORIAM

Meie hulgast lahkusid

13. augustil 80-aastane **Sirje Mölder**.
30. augustil 87-aastane **Koidula Vigla**.

Tunneme kaasa omastele!

Viinakuu juubilarid ja sünnipäevalapsed

Leili Toom 93 (1.10)
Laine Tüür 91 (16.10)
Laine Niidi 89 (15.10)
Helgi Kann 89 (29.10)
Helju Pira 88 (27.10)
Bruno Mägi 87 (1.10)
Valdur Tamm 87 (5.10)
Ilmar Vaga 87 (29.10)
Arvo Kramm 86 (4.10)
Meida Ulp 86 (29.10)
Mari Alt 83 (15.10)
Linda Kollo 80 (2.10)
Malle Tiidovee 80 (24.10)
Ingrit Siig 75 (2.10)
Liia Keert 75 (8.10)
Lilja Heapost 75 (9.10)

Elle Leppik 70 (3.10)
Eero Raun 70 (31.10)
Andres Mägi 65 (12.10)
Rita Reinart 65 (15.10)

Palju õnne!

Märkus: kes ei soovi oma sünnipäeva avaldada, palume sellest märku anda vähemalt kaks kuud enne, kuna Muhulane avaldab igas numbris mitte alga, vaid järgmise kuu sünnipäevalapsed.

Siseministeerium soovib enne valimisi üle vaadata oma andmed rahvastikuregistris

Siseministeerium soovib inimestel enne kohaliku omavalitsuse volikogu valimisi oma elukohaandmed ja e-posti aadress rahvastikuregistris üle vaadata. See on oluline selleks, et valija saaks hääletada just oma kodukohas sealse kandidaatide poolt ja et temani jõuaks hääletamisega seotud teave.

Valija kantakse valijate nimekirja ja talle määratakse valimisringkond nende andmete alusel, mis on **rahvastikuregistris 17. septembri seisuga**. Seetõttu on oluline, et selleks ajaks oleks kõigil õiged elukohaandmed rahvastikuregistris olemas. Kui elukoht on muutunud, saab rahvastikuregistri e-teenuste portaalis rahvastikuregister.ee esitada uue aadressi. Elukohateate võib esitada ka elukohajärgsele valla- või linnavalitsusele kohapeal või saata postiga.

Õiged andmed rahvastikuregistris on olulised ka selleks, et valijani jõuaks **valimiste teabeleht**, mis saadetakse oktoobri alguses. Teabelehe eesmärk on anda üldist infot hääletamisõiguse kohta, samuti on lehel märgitud kõigi hääletamisruumide asukohad valimisringkonnas. Need, kel on ametlik @eesti.ee e-posti aadress suunatud või on e-posti aadress rahvastikuregistris, saavad teabelehe e-kirjaga. Nendele, kelle e-posti aadressi teada ei ole, saadetakse teabeleht paberil. Teabeleht jõuab valijateni hiljemalt 7. oktoobril.

Kohalikel valimistel saavad oma hääle anda kõik Eestis elavad vähemalt 16aastased Eesti kodanikud, muude EL-i liikmesriikide kodanikud ning siin pikaajalise elaniku elamisloa või alalise elamisõiguse alusel elavad EL-i mittekuuluvate riikide kodanikud ja kodakondsuseta isikud.

Kohaliku omavalitsuse volikogu valimised toimuvad **17. oktoobril**. Valimisnädal algab esmaspäeval, 11. oktoobril ja koosneb kuuest eelhääletamise päevast ning lõpeb pühapäeval, valimispäeval. Eelhääletamise perioodil on võimalik oma hääle anda ka elektrooniliselt.

Uudne rakendus MARU on kätte-
saadav Elektrilevi veebilehel
elektrilevi.ee/maru Rakendust saavad
rikke- või ohuteadete edastamiseks
kasutada kõik lisaks rikketelefonile
1343. Vt maru.elektrilevi.ee

Avatud E, T, R, L kl 10–17.

Murdesõnastik: muhu.rehepapp.com/murre

Oktoobri Muhulase materjalid on teretulnud **2. oktoobri õhtuni**.

Toimetab Anu Pallas,
tel: 5228 929, e-post: muhulane@muhu.ee
Muhulane ilmub kord kuus.
Internetis www.muhu.ee/muhulase-arhiiv
Trükkitud Saaremaa Trükikoda 450 eks.
Hind 50 eurosent